

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Освітня програма	13954 Лісове господарство
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	205 Лісове господарство

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	13954
Назва ОП	Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Кичилюк Олександр Володимирович, Медведєва Юлія Вікторівна, Лебедєва Наталія Іванівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	22.10.2020 р. – 24.10.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/10/Samoo-Lisove-gospodarstvo-_mag.pdf
Програма візиту експертної групи	https://nmv.pnu.edu.ua/2020/10/19/%d0%bf%d0%bb%d0%bo%d0%bd-%d0%b4%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%bo%d0%bd%d1%86%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%be%d1%97-%d1%80%d0%be%d0%b1%d0%be%d1%82%d0%b8-%d0%b5%d0%ba%d1%81%d0%bf%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%bd%d0%be%d1%97-20/

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП є актуальною, затребуваною на ринку праці. кореспондуються з пріоритетними векторами розвитку університету, зокрема у частині формування висококваліфікованих професіоналів шляхом органічного поєднання освітньої, наукової та інноваційної діяльності та спрямування освітнього та наукового потенціалу на розвиток і зміцнення регіону. Цілі освітньої програми визначені з урахуванням позицій стейкхолдерів, враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту. Обсяг ОП відповідає чинним вимогам, а її зміст відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності. ОП є структурованою в контексті загального часу навчання та змістовною. Правила прийому на навчання викладені чітко і зрозуміло, не містять дискримінаційних положень, враховують особливості ОП. Освітній процес реалізується при поєднанні різних форм і методів навчання; правила і порядок проведення контрольних заходів чіткі, зрозумілими, регламентовані відповідними нормативними документами, розміщені у відкритому доступі. Освітній процес реалізує висококваліфікований професорсько-викладацький склад. Створено умови для інтернаціоналізації ЗВО. Інфраструктура ЗВО розвинена та безпечна для життя і здоров'я учасників освітнього процесу. Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення ОП дозволяють досягнути ПРН. У ЗВО існує формалізована процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, функціонують Центр забезпечення якості і Центр дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності. Відомості про ОП та нормативні документи ЗВО, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, розміщені у відкритому та публічному доступі на веб-сторінках ЗВО.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильними сторонами ОП є чіткість, зрозумілість цілей ОП, які взаємопов'язані з місією та стратегією розвитку ЗВО. Цілі і програмні результати навчання враховують пропозиції стейкхолдерів, визначаються з урахуванням досягнень лісівничої науки, ринку праці та регіонального контексту. ПРН корелюють із дескрипторами 7 рівня Національної рамки кваліфікації. Обсяг ОП відповідає вимогам чинного законодавства, а її зміст відповідає предметній області спеціальності. ОП є структурованою, в контексті загального часу навчання. Правила вступу на навчання враховують особливості ОП, є чіткими, зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, доступні та оприлюднені на офіційному сайті ЗВО. Здобувачі залучаються до виконання тематик кафедри. У ЗВО культивується культура академічної доброчесності. До реалізації освітнього процесу за ОП залучені висококваліфіковані викладачі. Найвні та доступні внутрішні нормативні документи що регулюють освітній процес та визначають права та обов'язки його учасників. ЗВО має власну добре розвинену інфраструктуру, у якій сформоване безпечне освітнє середовище. Доступ до інформаційних ресурсів не обмежений. Впроваджене дистанційне навчання, яке базується на власних розробках. Функціонують Центр забезпечення якості і Центр дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Відсутність систематичного залучення та мотивації стейкхолдерів до перегляду та оновлення ОП. Роботодавці залучались до перегляду ОП, але в інших процедурах забезпечення якості ОП участі не брали. Залучення здобувачів до забезпечення якості освітнього процесу не достатньо ефективне. Враховано лише загальний досвід освітньої діяльності іноземних ОП. Відсутність зв'язку між окремими ОК, компетентностями і програмними результатами навчання. Структурно-логічна схема ОП узагальнена і спрощена. Вибір здобувачами ВО обмежується можливістю обирати лише дисципліни спеціалізованого (професіонального) блоку. Відсутність задекларованих компонентів, що сприятимуть формуванню soft skills. Відсутня практика визнання участі здобувачів ВО ОП «Лісове господарство» у програмах академічної мобільності та неформальної освіти. Низька залученість здобувачів до програм академічної мобільності. Недостатньо забезпечена популяризація академічної доброчесності. Професіонали практики і представники роботодавців на постійній основі для проведення аудиторних занять не залучаються. Слабка обізнаність здобувачів про працевлаштування попередніх випусків студентів, хоча на кафедрі практикується відслідковування кар'єрного росту своїх випускників. Відсутність прямих посилань на окремі внутрішні нормативні документи, ОП та її складові на головній сторінці ускладнює ознайомлення з ними зацікавлених сторін. Рекомендовано: формалізувати процедуру залучення роботодавців на систематичній основі до перегляду і оновлення ОП; посилити міжнародну співпрацю з метою запозичення передового досвіду в галузі; привести у відповідність діючим вимогам матриці відповідності; задля формування індивідуальної траєкторії здобувачів застосовувати задекларовані у внутрішніх документах ЗВО форми; враховувати вимогу щодо вибірковості дисциплін у навчальному плані та включати в нього лише обов'язкові освітні компоненти, передбачаючи відповідне навантаження для вибіркового дисциплін; своєчасно оновлювати інформацію на офіційних веб-сайтах ЗВО і кафедри; активізувати роботу з інформування та заохочення здобувачів ВО до участі у програмах академічної мобільності та неформальної освіти; задля підвищення знання іноземних мов доцільно ввести до ОК «Іноземну мову за професійним спрямуванням», «Ділову іноземну мову» чи інші аналогічні дисципліни, а також до переліку

рекомендованої літератури ОК включати іноземні джерела; розглянути можливість залучення роботодавців до проведення аудиторних занять на постійній основі; доцільно оновити та модернізувати інструменти та обладнання для польових лісівничих досліджень; створити електронні анонімні «скриньки довіри»; збільшити рівень поінформованості здобувачів та роботодавців щодо можливостей їх реального впливу на формування ОП; переглянути прийнятну у ЗВО систему висвітлення інформації про ОП з метою забезпечення більш якісного інформування усіх стейкхолдерів та суспільства.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Бачення, місія, цінності та стратегічні цілі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника викладено у Стратегії розвитку ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на 2020-2027 рр. (<https://pnu.edu.ua/%d1%81%d1%82%d1%80%do%bo%d1%82%do%b5%do%b3%d1%96%d1%8f-%d1%80%do%be%do%b7%do%b2%do%b8%d1%82%do%ba%d1%83-%d1%83%do%bd%do%b2%do%b5%d1%80%do%b8%do%b8%do%b5%d1%82%do%b5%d1%82%d1%83/>) Аналіз нормативних документів, зокрема Стратегії розвитку університету, Статуту університету (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/statut.pdf>), ОП у редакції 2016 і 2020 року, інтерв'ювання гаранта ОП свідчать, що цілі і завдання ОП «Лісове господарство» кореспондуються з пріоритетними векторами розвитку університету, зокрема у частині формування висококваліфікованих професіоналів шляхом органічного поєднання освітньої, наукової та інноваційної діяльності та спрямування освітнього та наукового потенціалу на розвиток і зміцнення регіону. Отже цілі освітньої програми, що акредитується, чіткі, зрозумілі та взаємопов'язані з місією та стратегією розвитку ЗВО.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Відповідно до Положення про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya_op.pdf) до перегляду ОП залучаються стейкхолдери. За пропозицією здобувачів ВО та роботодавців (протокол засідання кафедри лісознавства від 27.08.2020 р. (<https://drive.google.com/drive/folders/1ofb8p5ddori1obHOv2oJ1mEu3phJLthy>)) було переглянуто перелік дисциплін циклу вільного вибору студентів (<https://drive.google.com/drive/folders/1ofb8p5ddori1obHOv2oJ1mEu3phJLthy>), так за пропозицією здобувачів ВО замість дисципліни «Прикладна мікологія» було введено дисципліну «Пралісові системи», а за пропозицією роботодавців замість дисципліни «Лісовий кадастр» було введено дисципліну «Управління мертвою деревиною», також до цього переліку увійшли дисципліни «Лісоуправління» і «Лісове ділочинство». НПП впливають на формування цілей ОП та ПРН шляхом обговорення своїх пропозицій на засіданнях випускової кафедри, науково-методичної та Вченої ради факультету природничих наук. Наведені факти було підтверджено і під час інтерв'ювання гаранта ОП, здобувачів ВО, НПП та менеджменту ЗВО. ЕГ було встановлено, що залучення роботодавців до перегляду ОП не має систематичного характеру.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

З'ясовано, що цілі та програмні результати навчання ОП визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці. З урахуванням регіонального контексту до основних освітніх компонент введено дисципліну «Регіональне лісівництво» (<https://kl.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/26/2020/01/%Do%Ao%Do%B5%Do%B3%D1%96%Do%BE%Do%BD%Do%Bo%Do%BB%D1%8C%Do%BD%Do%B5-%Do%BB%D1%96%D1%81%Do%BD%Do%B8%D1%86%D1%82%Do%B2%Do%BE.pdf>), яка спрямована на формування вмінь та нічок щодо визначення способів рубань лісу та лісгосподарських заходів щодо формування цільових лісостанів відповідно до зональних та лісівничо-типологічних умов, оцінки наслідків лісгосподарської діяльності на лісове середовище і довкілля в різних лісорослинних умовах; ведення лісового

господарства за водозборами, Під час інтерв'ювання гаранта, НПП і аналізу ОП, що акредитується, було встановлено, що під час її оновлення було враховано досвід аналогічних програм Національного лісотехнічного університету України, Національного університету Біоресурсів і природокористування, Харківського національного аграрного університету імені В. Докучаєва, Житомирського державного агроекологічного університету щодо теоретичного змісту предметної області; методів, методи та технологій навчання; формування загальних компетентностей. ЕГ було встановлено під час оновлення ОП враховано підходи університетів Європи щодо запровадження поліфункціональних і міждисциплінарних компетентностей.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти України другого (магістерського) рівня освіти, ступеня вищої освіти – магістр, галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальності – 205 Лісове господарство ще не затверджено. Аналіз ОП і змісту її ОК, інтерв'ювання гаранта та НПП, свідчить про те що ОП та її компоненти дозволяють сформуванню у здобувачів ВО загальні та фахові компетентності необхідні для виконання професійних обов'язків у лісовому господарстві і корелюють із показниками, які визначені для другого (магістерського) рівня вищої освіти, який відповідає 7 рівню Національної рамки кваліфікацій (у редакції постанови КабМіну України №519 від 25.06.2020р.). Так ПРН1-5 відповідають дескрипторам НРК у контексті спеціалізовані знання, що включають сучасні наукові здобутки у професійній діяльності, критичне осмислення проблем у галузі; ПРН6-12, 14 у контексті «спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень, провадження інноваційної діяльності; ПРН13 у контексті здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі; ПРН16, 17 здатність розв'язувати проблеми у нових середовищах; ПРН 15, 18-21 у контексті зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильними сторонами ОП є чіткість, зрозумілість цілей ОП, які взаємопов'язані з місією та стратегією розвитку ЗВО. Цілі і програмні результати навчання враховують пропозиції здобувачів ВО, роботодавців і викладачів, під час перегляду визначаються з урахуванням досягнень лісівничої науки, ринку праці та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних освітніх програм. ПРН корелюють із дескрипторами 7 рівня Національної рамки кваліфікації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкою стороною ОП є не систематичний характер залучення роботодавців до перегляду ОП. З іноземних освітніх програм враховано загальний досвід у освітній діяльності. Рекомендовано формалізувати процедуру залучення роботодавців на систематичній основі до перегляду і оновлення ОП; посилити міжнародну співпрацю з метою запозичення передового досвіду в галузі.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі освітньої програми чіткі, зрозумілі та взаємопов'язані з місією та стратегією розвитку ЗВО, визначені з урахуванням позицій стейкхолдерів, враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту. Зміст і структура ОП «Лісове господарство» забезпечує результати навчання визначені для другого (магістерського) рівня вищої освіти, який відповідає 7 рівню Національної рамки кваліфікацій та другому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти. Наявні недоліки щодо більш тісної міжнародної співпраці задля врахування зарубіжного досвіду та формалізації процедури залучення роботодавців до перегляду і оновлення ОП є важливими але несуттєвими. У цілому ОП «Лісове господарство» та освітня діяльність за цією програмою відповідають визначеному критерію.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ОП «Лісове господарство» розроблена відповідно до ЗУ «Про вищу освіту». Загальний обсяг ОП та освітніх компонент, які відображені в навчальному плані (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/09/205-Navchalnyi-plan_m..pdf) становить 90 кредитів ECTS, з них 66 кредитів (73,3%) відводиться на обов'язкові і 24 кредити (26,7%) на вибіркові освітні компоненти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП є структурованою в контексті загального часу навчання, поділена на змістовні блоки циклів загальної та професійної підготовки, а також передбачає час на практичну підготовку та атестацію. Аналіз матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП та матриці відповідності програмних результатів навчання компонентами ОП дає підстави стверджувати, що освітні компоненти, в цілому, відповідають цілям ОП та у сукупності забезпечують досягнення програмних результатів навчання. Але експертна група не змогла встановити зв'язку між окремими компетентностями і ПРН та ОК які їх формують. Зокрема, ЗК2 (Уміння проведення досліджень на відповідному рівні) формують Методологія та організація наукових досліджень (ОК1) і Науково-дослідна практика, магістерська робота (ОК9); ЗК5 (Здатність до консенсусу та компромісу) – Сертифікація лісів (ОК7) і Атестація (ОК10); ЗК10 (Здатність спілкуватися іноземною мовою) – Методологія та організація наукових досліджень (ОК1), Лісова політика (ОК2), Регіональне лісівництво (ОК4), Науково-дослідна практика, магістерська робота (ОК9), Атестація (ОК10); ФК9 (Розуміння системи фінансового обслуговування підприємства і шляхів пошуку капіталовкладень) ФК10 (Розуміння заходів з використанням біржових операцій для страхування ризиків, які пов'язані з вирубванням і реалізацією лісогосподарської продукції) – Лісова політика (ОК2); ФК15 (Уміння використовувати в професійній діяльності державну та іноземні мови) – Методологія та організація наукових досліджень (ОК1), Лісова політика (ОК2), Регіональне лісівництво (ОК4), Науково-дослідна практика, магістерська робота (ОК9), Атестація (ОК10). Деякі програмні результати навчання (ПРН11, ПРН14, ПРН17, ПРН18) формуються лише 1-2 ОК. Викликає занепокоєння наявність серед основних освітніх компонент позакредитної дисципліни ОК3 (Охорона праці в галузі), яка не враховується у загальний обсяг ОП, але на яку відведено 2 години тижневого навантаження здобувачів ВО. Наведена узагальнена структурно-логічна схема ОП унеможливило визначення взаємопов'язаності і взаємообумовленості викладання певних ОК.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз ОП «Лісове господарство» і НП (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/09/205-Navchalnyi-plan_m..pdf), силабусів навчальних дисциплін (<https://kl.pnu.edu.ua/%do%bd%do%bo%do%b2%d1%87%do%bo%do%bb%d1%8c%do%bd%d1%96-%do%b4%do%b8%d1%81%d1%86%do%b8%do%bf%do%bb%d1%96%do%bd%do%b8/>) засвідчив зв'язок спеціальності з обов'язковими компонентами, зокрема «Лісова політика», «Організація та планування лісогосподарського виробництва», «Регіональне лісівництво», «Сертифікація лісів», які за своїм змістом мають безпосередній зв'язок із лісовою галуззю та потрібні для досягнення і загальних і фахових компетентностей. Проте ЕГ не було надано раціонального пояснення наявності серед обов'язкових освітніх компонент у позакредитної дисципліни «Охорона праці в галузі». ЕГ дійшло висновку що перелік обов'язкових компонент надає змоги здобувачам досягти визначених програмних результатів навчання, а зміст ОП у цілому відповідає предметній області спеціальності 205 «Лісове господарство» другого (магістерського) рівня.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти за ОП здійснюється шляхом вільного вибору 26,7% (24 кредити) ОК та регламентується Положення про порядок реалізації здобувачами ВО ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-realizatsii-zdobuvachamy-vyshchoi-osvity-DVNZ-Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-V.-Stefanyka.pdf>). Індивідуальна освітня траєкторія

(IOT) також може формуватися підчас практичної підготовки (здобувачі мають право обирати бази для проходження практик) і реалізації кваліфікаційної роботи, тематика якої обирається здобувачем. IOT відображується в індивідуальному плані здобувача (https://drive.google.com/drive/folders/1VGSv73K_FUbv9rpOXhsSqs41EBgOdwRS). Формування IOT обмежується можливістю здобувачів обирати спеціалізований (професійний) блок дисциплін, що відображено в ОП та навчальному плані. Вибіркові компоненти загальної підготовки за ОП не передбачено. Заявлені у положенні, наведеному вище, інші форми формування IOT на ОП, що акредитується, не реалізуються.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Дана ОП передбачає практичну підготовку здобувачів освіти у вигляді Виробничої практики (ОК8, 12 кредитів ECTS) та науково-дослідної практики, магістерської роботи (ОК9, 15 кредитів ECTS) та регулюється Положенням про організацію та проведення практики у ДНВЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/%D0%BD%D0%Bo%D0%BA%D0%B7%D0%BD%D0%Bo-%D0%BF%D1%80%D0%Bo%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%Bo_%D0%9B%D0%93_2019.pdf). Зміст виробничої практики дозволяє здобувачам досягти запланованих ПРН, необхідні для подальшої професійної діяльності, зокрема ПРН2 розуміти способи планування, організації і проведення лісогосподарських заходів; ПРН5 знати способи оптимізації структури виробничих підрозділів для вдосконалення технологічних процесів та контролювання управлінських рішень; ПРН10 вести лісогосподарську документацію та звітність; ПРН16 визначати оптимальні лісогосподарські заходи для підвищення стійкості і захисної функціональності лісів на висотно-типологічній основі; ПРН21 Здійснювати аналіз лісівничих досліджень та висвітлювати їх результати у джерелах інформації та інших. Разом з тим визначені види практик в ОП не корелюють із: - Положенням про організацію та проведення практики у частині проведення науково-дослідної практики за семестрами; - наскрізною програмою практик (https://kl.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/26/2019/12/%D0%9D%D0%Bo%D1%81%D0%BA%D1%80%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%Bo-%D0%BF%D1%80%D0%Bo%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%Bo_%D0%9B%D0%93_2019.pdf), якою передбачено 6-и тижневу (9 кредитів) на 1-у курсі і 2-о тижневу (3 кредити) на 2-у курсі виробничу практику, тоді як НП передбачено виробнича практика 2,3 семестри 12 кредитів і науково-дослідна практика, магістерська робота 1,2,3 семестри 15 кредитів. Аналіз угод про співпрацю (<https://kl.pnu.edu.ua/%D0%BF%D1%80%D0%Bo%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%Bo/> <https://drive.google.com/drive/folders/12y3zkzqoBTEODrCCj27UYkzk8J6wFZjI>), засвідчує, що бази практик здебільшого відповідають предметній області спеціальності Лісове господарство. Представлені ЕГ договори, не дивлячись на відсутність термінів дії, потребують перегляду та оновлення. Під час інтерв'ювання роботодавців з'ясовано, що вони готові до співпраці з ЗВО щодо проведення виробничих практик. Аналіз звітів про проходження виробничої практики (<https://drive.google.com/drive/folders/1pkuabPyTsYihdfwlsrO2EXJlwi2i7Wwq>) свідчать, що їх зміст відповідає цілям практичної підготовки ОП. А під час інтерв'ювання здобувачі підтвердили задоволеність набутими професійними навичками.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз ОП і силабусів освітніх компонент не дозволяє констатувати наявність чітко задекларованих компонентів, що сприятимуть формуванню soft skills. До того ж наведена інформація у відомостях про самооцінювання щодо набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок відповідає визначеним компетентностям та результатам навчання не корелює з ОП. Під час інтерв'ювання гаранта ОП і НПП, а також здобувачів ВО ЕГ було встановлено що використання таких форм і дидактичних методів як дискусії, діалоги, ситуативне навчання, індивідуальний/груповий проекти, робота в команді, ділова/рольова симуляційна гра, під час проведення занять сприяє формуванню цих навичок soft skills.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонент регламентується положенням Про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДНВЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/09/polozhennya2020_org_os_proc_new.pdf). ЕГ встановлено, що обсяг освітньо-

професійної програми підготовки здобувачів ВО другого (магістерського) рівня становить 90 кредитів ECTS. Розподіл навчального часу становить аудиторне навчання складає 1/3, обсяг самостійної роботи здобувачів 2/3 від загальної кількості годин теоретичного навчання з кожної дисципліни, що свідчить про відсутність надмірного навантаження здобувачів вищої освіти. Отже можна констатувати наявність збалансованості між аудиторною роботою та самостійною роботою студента. Однак встановлено що інформація наведена у відомостях про самооцінювання не корелює з навчальним планом.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

У Прикарпатському національному університеті за ОП «Лісове господарство» підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг ОП відповідає вимогам ЗУ «Про вищу освіту», а її зміст відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності. ОП є структурованою, в контексті загального часу навчання, та змістовною.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Не встановлено зв'язок між окремими освітніми компонентами та компетентностями і програмними результатами навчання. Наявність серед основних освітніх компонент позакредитної дисципліни. Структурно-логічна схема ОП узагальнена і спрощена. Вибір здобувачами ВО обмежується можливістю обирати лише дисципліни спеціалізованого (професіонального) блоку. Відсутність задекларованих компонентів, що сприятимуть формуванню soft skills Рекомендовано: – переглянути матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам ОП та матрицю відповідності програмних результатів навчання компонентами ОП і привести їх у відповідність діючим вимогам; – застосовувати не лише модель вибору здобувачами ВО дисциплін спеціалізованого (професіонального) блоку, а й інші форми задекларовані у внутрішніх документах ЗВО; – враховувати вимогу щодо вибірковості дисциплін у навчальному плані та включати в нього лише обов'язкові освітні компоненти, передбачаючи відповідне навантаження для вибіркового дисциплін; – своєчасно оновлювати інформацію на офіційних веб-сайтах ЗВО і кафедри.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень E

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Некоректно надана інформації щодо забезпечення програмних результатів навчання відповідними освітніми компонентами, представлена структурно-логічна схема; недостатньо обґрунтовано включення певних освітніх компонент (зокрема «Охорона праці в галузі») до структури ОП; формування індивідуальної освітньої траєкторії обмежується вибором професійних дисциплін; відсутні задекларовані компоненти, що сприятимуть формуванню soft skills. Водночас, дані недоліки можуть буди усуненні ЗВО впродовж року. Враховуючи наведене вище, Критерій 2 відповідає рівню E.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Вступ до Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника здійснюється відповідно до Правил прийому, які є доступними для користування усіма зацікавленими (<https://admission.pnu.edu.ua/%d1%83%do%bd%d1%96%do%b2%do%b5%d1%80%d1%81%do%b8%d1%82%do%b5%d1>

%82%d1%83-2020-%d1%80%do%be%do%ba%d1%83/). Правила прийому на навчання за ОП, що акредитується, структуровані, чіткі та зрозумілі, не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Конкурсний відбір для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) вищої освіти здійснюється за результатами єдиного вступного іспиту з іноземної мови та фахового вступного випробування – комплексного іспиту з технології лісгосподарського виробництва (Додаток 3 до Правил прийому <https://admission.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/6/2019/12/%Do%94%Do%BE%Do%B4%Do%Bo%D1%82%Do%BE%Do%BA-3-%Do%B4%Do%BE-%Do%9F%Do%9F-20200331.pdf>). Правила прийому на навчання враховують особливості ОП «Лісове господарство», що відображено у програмі фахового вступного випробування з «Технології лісгосподарського виробництва», яку затверджено 17.02.2020 і розміщено на сайті Приймальної комісії (https://admission.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/6/2020/03/%Do%9C%Do%Bo%Do%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80_%D1%84%Do%Bo%D1%85%Do%BE%Do%B2%Do%B8%Do%B9_205%Do%9B%D1%96%D1%81%Do%BE%Do%B2%Do%B5-%Do%B3%Do%BE%D1%81%Do%BF%Do%BE%Do%B4%Do%Bo%D1%80%D1%81%D1%82%Do%B2%Do%BE.pdf). Програма вступного фахового екзамену складена на основі змісту дисциплін Лісознавство, Лісівництво, Лісова фітопатологія, Лісова ентомологія, Лісова таксація, Лісова селекція, Лісові культури, недеревні ресурси лісу, Лісове товарознавство, Лісова пірологія, Мисливствознавство, Лісовпорядкування, Дендрологія, Соціальне лісівництво.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності регулюють положення Про порядок визначення академічної різниці та Perezарухування навчальних дисциплін в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-vyznachennia-akademichnoi-riznytsi-ta-perezarakhuvannia-navchalnykh-dystryplin-v-DVNZ-%c2%abPrykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasyliya-Stefanyka%c2%bb.pdf>), Про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu.pdf>). Відповідні правила зрозумілі, структуровані, доступні для здобувачів ВО. Під час інтерв'ювання здобувачів ВО було встановлено, що вони обізнані з можливостями Perezарухування результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Прикладів визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, у тому числі під час академічної мобільності, за ОП «Лісове господарство» на час акредитації не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті регулюють Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/819_29.11.2019.pdf). Правила досить чіткі, зрозумілі доступні для здобувачів ВО. Під час інтерв'ювання здобувачів ВО було встановлено, що вони обізнані з можливостями Perezарухування результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Прикладів визнання результатів навчання неформальної освіти на даній ОП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила вступу на навчання за освітньою програмою «Лісове господарство» враховують особливості ОП, є чітко окресленими, зрозуміло викладеними, не містять дискримінаційних положень, доступні для розуміння потенційних вступників, оприлюднені на офіційному сайті ЗВО. Наявність публічного доступу до документів університету, що регулюють визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності і неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність практики визнання участі здобувачів ВО ОП «Лісове господарство» у програмах академічної мобільності та неформальної освіти. Рекомендовано інформувати та заохочувати (мотивувати) здобувачів ВО за цією ОП до участі у програмах академічної мобільності та неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на навчання викладені чітко і зрозуміло, не містять дискримінаційних положень, виключені обмеження та привілеї; відповідають особливостям ОП «Лісове господарство». Загалом доступ до ОП чітко визначає процедуру вступу та визнання програмних результатів навчання; нормативна база, яка існує в університеті забезпечує надійність цих процедур, що відповідає визначеному критерію.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Аналіз силабусів дисциплін свідчить про використання різноманітних форм, методів і підходів до навчання. Зокрема, ОП передбачає опанування здобувачами сучасних інформаційних технологій, цифрового картографування, планування експерименту тощо (<https://t1p.de/tori>). Викладання теоретичної складової супроводжується використанням мультимедійної техніки. Під час фокус-груп викладачі і здобувачі розповіли про проведення занять у польових умовах із виїздами до лісових господарств, форматі круглих столів і наукових доповідей. Частина занять проходить у лабораторіях, аудиторіях із колекціями рослинних і тваринних зразків (<https://t1p.de/s9sp>), комп'ютерних класах (<https://t1p.de/7orm>). Представлений спектр методів і форм навчання дозволяє забезпечити досягнення усіх заявлених програмних цілей та результатів навчання. Дотримання принципів академічної свободи реалізоване через можливість вільного вибору дисциплін здобувачами (<https://t1p.de/8xp7>); представлення на веб-сайті ЗВО каталогу вибіркових дисциплін із інформацією щодо їх змісту, тем, форм контролю тощо (<https://t1p.de/drdy>). Кожного ЗВО проводить анкетування здобувачів, до якого включені питання щодо задоволеності методами навчання та оцінки їх ефективності (<https://t1p.de/qx2l>). За результатами анкетування більшість здобувачів вважає наявні методи викладання ефективними і спрямованими на практичне та проблемно-орієнтоване навчання. Учасники фокус-груп підтвердили проведення анкетування, використання різних методів при в освітньому процесу та в цілому висловили задоволення рівнем викладання за ОП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На веб-сайті ЗВО у відкритому доступі розміщено інформаційний пакет ЄКТС із інформацією про порядок і критерії оцінювання, графік навчального процесу, перелік і анотації дисциплін тощо (<https://t1p.de/unir>); текст ОП із переліком вибіркових та основних освітніх компонент, інформацією щодо програмних результатів навчання, фахових і загальних компетентностей у межах цих компонент тощо (<https://t1p.de/l849>). Більш розгорнута інформація по кожній освітній компоненті наведена у силабусах (<https://t1p.de/tori>). Учасники фокус-груп підтвердили наявність на веб-сайті ЗВО зазначеної інформації та додаткове ознайомлення викладачами щодо їх освітньої компоненти.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Освітні компоненти за ОП передбачають опанування здобувачами методології і організації наукових досліджень, моделювання і моніторингу, інформаційних технологій, картографування, планування експерименту тощо

(<https://t1p.de/tori>). Практичні заняття проводяться у лісових господарствах, лабораторіях, аудиторіях із колекціями рослинних і тваринних зразків (<https://t1p.de/s9sp>). Під час практичних занять здобувачі навчаються проводити виміри у польових умовах, виконувати хімічний аналіз рослинних і ґрунтових зразків у лабораторіях, вивчають типи деревних порід і представників лісової фауни за матеріалами власних колекцій факультету тощо. Здобувачі беруть участь у виконанні наукової тематики кафедри. Зокрема, Розвадовський А. І., Стельмах Р. С., Дутчак О. В. у 2020 році були залучені до виконання науково-дослідних робіт у лісах Карпатського регіону (<https://t1p.de/8ljd>). Учасники фокус-груп повідомили, що дипломні роботи виконуються на базі лісових господарств і передбачають проведення здобувачем наукових досліджень. Поширеним є проведення занять у форматі круглих столів із науковими дискусіями і обговоренням проблемних питань у лісовому господарстві; науковими доповідями із презентацією та обговоренням. На фокус-групі із роботодавцями представник Українського науково-дослідного інституту гірського лісівництва імені П. С. Пастернака розповіла, що випускники ОП успішно вступали до аспірантури Інституту і захищали кандидатські дисертації. Таким чином, ОП повною мірою забезпечує підготовку здобувачів до майбутньої науково-дослідницької діяльності.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Аналіз ОП свідчить про її формування на основі наукових досягнень і сучасних практик у лісовому господарстві. Зокрема, програми дисциплін за ОП включають аналіз лісової політики країн Європи та світу, пан-європейські критерії сталого управління, принципи оподаткування і управління у лісовому господарстві різних країн, зарубіжні та українські системи управління (<https://t1p.de/l3t8>); сучасні інформаційні технології, бази даних, геоінформаційні системи, моделювання тощо (<https://t1p.de/lxmo>). Дисципліна «Моніторинг» лісів» передбачає опанування здобувачами проектування у програмі ICP-Forest, показники моніторингу у програмі ФНМ, моніторинг за даними ДЗЗ тощо (<https://t1p.de/zoxb>). Під час фокус-груп гарант ОП Шпарик Ю. С. розповів про попередній аналіз при формуванні і перегляді ОП «Лісове господарство» аналогічних іноземних ОП, виявлені розбіжності в ОП України та інших країн. Введення цього матеріалу до ОП підтверджується аналізом силабусів, наведеним вище. Таким чином, ОП сформована на основі сучасних практик і наукових досягнень у галузі лісового господарства.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ЗВО є членом міжнародних консорціумів: Консорціуму Варшавського і Українського університетів, Міжнародного консорціуму університетів, Консорціуму університетів регіону Балтійського моря і України; членом міжнародного університетського співтовариства «Один пояс - один шлях» тощо (<https://t1p.de/ony3>). Наявна чітка «Стратегію інтернаціоналізації», що передбачає збільшення кількості іноземних здобувачів, активізацію пошуку грантових можливостей, розвиток програм подвійних дипломів та інші напрямки (<https://t1p.de/wod7>). ЗВО має доступ до повнотекстових публікацій видавництва Springer Nature, міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science (<https://t1p.de/1dx1>). За показниками Scopus ЗВО займає 13-е місце в Україні (<https://t1p.de/o9i7>). Слід відзначити, що зміст ОП та її окремих освітніх компонент передбачає опанування здобувачами особливостей розвитку лісового господарства у США та країнах Західної Європи (<https://t1p.de/l3t8>). Загалом ОП орієнтована на набуття здобувачами компетентностей для роботи у галузі лісового господарства як України, так і світу. Додатково учасники фокус-груп повідомили про функціонування у ЗВО безкоштовних курсів з англійської мови.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильними сторонами є залучення здобувачів до виконання тематик кафедри, потужна практична складова із проведенням занять у лабораторіях і лісових господарствах, членство у Консорціумах зарубіжних ЗВО. Змістовна складова ОП сприяє всебічній підготовці здобувача до науково-дослідницької діяльності завдяки включенню тем із картографування, моделювання, планування експерименту, математичної обробки даних, сучасних інформаційних технологій тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

ЕГ встановлено низьку залученість здобувачів до програм академічної мобільності у зарубіжних країнах. За поясненням представників ЗВО однією із основних причин є недостатній рівень володіння іноземною мовою у здобувачів. Рекомендовано включити до освітніх компонент «Іноземну мову за професійним спрямуванням», «Ділову іноземну мову» чи інші аналогічні дисципліни; включити до переліку рекомендованої літератури у силабусах дисципліни англійськомовні видання; активізувати інформування здобувачів щодо грантових можливостей, стажувань тощо.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітній процес реалізується при поєднанні різних форм і методів навчання: польових і лабораторних робіт, доповідей, роботою із колекціями рослинних та тваринних зразків лісових екосистем, у комп'ютерних класах тощо. Для проведення лекцій факультет забезпечено мультимедійною технікою. На веб-сайті ЗВО у відкритому доступі розміщується уся необхідна інформація щодо освітнього процесу: нормативно-правова база, текст ОП, силабуси дисциплін, розклад занять, критерії оцінювання тощо. Створені умови для інтернаціоналізації ЗВО: функціонують безкоштовні курси з іноземної мови, забезпечено вільний доступ до міжнародних наукометричних баз, ЗВО є членом Консорціумів зарубіжних ЗВО. Враховуючи необхідність активізації академічної мобільності серед здобувачів, Критерій 4 відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Загальний порядок форми контрольних заходів і критерії оцінювання регламентовані «Положенням про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти», «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів», «Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін», «Положенням про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін» та іншими. Положення розміщені у відкритому доступі на веб-сайті ЗВО (<https://t1p.de/rtgo>). Інформація про види контролю і систему оцінювання для окремих освітніх компонентів представлена у силабусах (<https://t1p.de/tori>). Учасники фокус-груп підтвердили наявність інформування з боку викладачів щодо особливостей оцінювання за ОП та її окремими освітніми компонентами, а також оприлюднення відповідної інформації на веб-сайті ЗВО. У цілому форми контрольних заходів і критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими, відповідають національній шкалі оцінювання і шкалі ECTS. Система оцінювання включає різні форми контрольних заходів: тестування, розрахункові роботи, реферати, усне опитування, семінарські заняття і практичні роботи тощо. Наявність різноманітних форм проведення контрольних заходів дозволяє забезпечити всебічну перевірку знань, умінь і навичок; адаптувати систему оцінювання під окремі освітні компоненти.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 205 Лісове господарство відсутній. Атестація здобувачів за ОП здійснюється у форматі публічного захисту кваліфікаційної роботи на засіданні Екзаменаційної комісії.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів регламентовані «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів», яке розміщено у відкритому доступі на веб-сайті ЗВО (<https://t1p.de/h6a7>). Положення містить правила складання змістових модулів, інформацію про види контрольних заходів і розрахунок підсумкової оцінки, порядок перескладання змістових модулів і ліквідації академічної заборгованості тощо. Правила проведення контрольних заходів є чіткими і зрозумілими, критерії оцінювання відповідають національній шкалі та шкалі ECTS. Положення також містить порядок оскарження результатів контрольних заходів. Зокрема, передбачено утворення апеляційної комісії для розгляду скарги та можливість проходження тестового контролю знань із використанням інформаційних технологій, якщо виникла така потреба при спірному питанні. Учасники фокус-груп підтвердили наявність можливості оскарження результатів через офіційну заяву до представників адміністрації факультету; анонімне звернення у випадку необ'єктивності викладача чи проявів корупції тощо. Також

учасники фокус-груп розповіли про проведення щорічного анкетування здобувачів, яке передбачає оцінку якості викладання, та додаткового опитування перед продовженням контракту із викладачем. При отриманні негативної оцінки від здобувачів контракт із викладачем можуть не продовжити. Таким чином, ЗВО забезпечує дотримання прозорості і об'єктивності проведення контрольних заходів та вирішення конфліктних ситуацій через наявність відповідної нормативно-правової бази; щорічного анкетування здобувачів, викладачів та адміністрації; додаткового анкетування здобувачів при переукладанні контракту із викладачем; можливості для анонімних скарг до представників адміністрації через електронні засоби зв'язку. Позитивною практикою є передбачення внутрішньою нормативно-правовою базою можливості пройти контрольні заходи повністю через інформаційні засоби, що дозволяє гарантувати отримання об'єктивної оцінки при спірних питаннях.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Правила, політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності у ЗВО є чіткими та зрозумілими; регламентовані «Кодексом честі», «Положенням про запобігання плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів», «Положенням про запобігання академічному плагіату» та іншими нормативно-правовими актами. У ЗВО створена і діє Комісія з питань етики та академічної доброчесності (<https://t1p.de/gcwz>). Перевірка робіт на наявність академічного плагіату здійснюється за допомогою сервісу та «Plagiat.pl» та «Unicheck», з яким ЗВО має відповідний договір (<https://t1p.de/ocoo>). Приділяється увага питанням популяризації академічної доброчесності. Зокрема, було проведено семінар «PROдоброчесність: інструменти впровадження в діяльність закладу вищої освіти» за участю президента Міжнародного фонду досліджень освітньої політики Т. Фінікова та члена Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти А. Артюхова (<https://t1p.de/33kb>). Учасники фокус-груп підтвердили наявність перевірки робіт на академічний плагіат, проведення заходів із популяризації академічної доброчесності. Представники від здобувачів та студентського самоврядування розповіли про функціонування сервісу «Unicheck» і «Plagiat.pl», розуміли сутність явища плагіату і академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

ЗВО має досить потужну нормативно-правову базу, яка регламентує порядок і проведення контрольних заходів. Для забезпечення комплексної перевірки знань передбачено використання різноманітних форм проведення контрольних заходів: тестові завдання, усне опитування, доповіді реферати, розрахункові роботи тощо. Перевірка робіт на наявність академічного плагіату здійснюється із використанням одразу декількох сервісів «Plagiat.pl» та «Unicheck», що рекомендовані МОН України. Позитивною практикою є створення можливості для здобувача пройти оцінювання із використанням інформаційних технологій при виникненні конфліктної ситуації, що сприятиме більш об'єктивному її вирішенню.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

На думку ЕГ у ЗВО недостатньо забезпечена популяризація академічної доброчесності. Зокрема, на веб-сайті ЗВО представлена інформація лише про 1 семінар за 2019/2020 навчальний рік; учасники фокус-груп згадали про кілька таких заходів. Рекомендовано розробити інформаційні матеріали з питань академічної доброчесності, сприяти участі здобувачів і викладачів у відповідних заходах, організовувати тематичні круглі та семінари тощо.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Правила і порядок проведення контрольних заходів є чіткими та зрозумілими, регламентовані відповідними Положеннями, розміщені у відкритому доступі на веб-сайті ЗВО, прописані у силабусах дисциплін. Передбачено можливість апеляції результатів оцінювання, утворення апеляційної комісії і перескладення із використанням інформаційних технологій. Роботи здобувачів і співробітників проходять перевірку на академічний плагіат із

використанням двох сервісів: «Unicheck» і «Plagiat.pl». Враховуючи потребу у вдосконаленні системи популяризації академічної доброчесності, Критерій 5 відповідає рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Викладачі, що забезпечують підготовку здобувачів за ОП відповідають ліцензійним умовам (таблиця 2 додається). На запит ЕГ були надані документи, що підтверджують академічну кваліфікацію викладачів і членів проєктної групи ОП (<https://t1p.de/onf5>). Аналіз документів засвідчує високий академічний рівень НПП за ОП. Зокрема, гарант ОП Шпарик Ю. С. і Коляджин І. Ф. є членами-кореспондент Лісівничої академії наук України; В. С. Олійник – дійсний член Лісівничої академії наук України. Викладачі активно публікуються у провідних фахових виданнях України і світу, беруть участь у наукових конференціях (<https://t1p.de/uz3j>); виконують дослідження за держбюджетною і грантовою тематикою (<https://t1p.de/89ur>). За результатами анкетування здобувачі поставили високі оцінки викладачам за параметрами: 4,4 з 5 балів – обізнаність із сучасними методами тестування та оцінювання; 4,2 з 5 балів – компетентність і кваліфікація; 4,6 з 5 – організованість і регулярна підготовленість до занять (<https://t1p.de/qx2l>). Таким чином, викладання за ОП забезпечують висококваліфіковані кадри у галузі лісового господарства, що вже є визнаними науковцями і продовжують активно займатись науково-дослідною роботою. Під час фокус-груп із здобувачами, випускниками і членами студентського самоврядування ЕГ отримала позитивні відгуки про рівень викладачів. Додатково учасники фокус-груп розповіли, що при переукладенні контракту із викладачем відбувається опитування здобувачів. У випадку негативної оцінки з боку здобувачів щодо викладача контракт із викладачем можуть не продовжити. Представники адміністрації повідомили про такий випадок у ЗВО.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Проведення конкурсного відбору викладачів регламентоване «Положенням про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників». Відбір здійснюється конкурсною комісією, відповідно до «Положення про конкурсну комісію університету щодо заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Положення розміщені у відкритому доступі на веб-сайті ЗВО (<https://t1p.de/7eg6>). Додатково на веб-сайті розміщується інформація щодо допуску усіх претендентів для участі у конкурсі на заміщення вакантних посад (<https://t1p.de/xz2e>). Перелік вакантних посад розміщується на веб-сайті ЗВО у відкритому доступі (<https://vk.pnu.edu.ua>). Учасники фокус-груп підтвердили розміщення інформації про вакантні посади на веб-сайті ЗВО. Представники адміністрації ЗВО розповіли про приділення уваги під час конкурсного відбору на відповідність претендента ліцензійним умовам. При переукладанні контракту із викладачем проводиться опитування здобувачів щодо рівня якості викладання, об'єктивності оцінювання та інших факторів.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО має договори із представниками різних роботодавців у галузі лісового господарства: Івано-Франківське обласне управління лісового господарства, Карпатський біосферний заповідник, УкрНДІ Інститут гірського лісівництва імені Петра Василенка, Галицький національний природний парк та інші (<https://t1p.de/jqz1>). Співпраця включає проведення практичних занять, проходження виробничої практики, виконання дипломних робіт і проведення досліджень здобувачами на базі лісових господарств та об'єктів природно-заповідного фонду тощо. Представники від роботодавців беруть участь у перегляді і оновленні ОП. Зокрема, представниками від роботодавців були внесені зміни до змісту ОП і переліку освітніх компонент (<https://t1p.de/kl5h>).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Професіонали-практики і роботодавці залучені до проведення практичних занять для здобувачів. Зокрема, частина практичних занять проходить у лісових господарствах Івано-Франківської області, національних природних парках та інших об'єктах природно-заповідного фонду, наукових установах тощо (<https://t1p.de/hx2j>). За запитом ЕГ були надані підтверджуючі фотоматеріали із практик у лісовому господарстві (<https://t1p.de/s9sp>). Під час огляду матеріально-технічної бази і проведення фокус-груп усі учасники освітнього-процесу підтвердили залучення роботодавців до реалізації практичної складової ОП. Представники ЗВО розповіли про виконання дипломних робіт здобувачів на базі вищезазначених практик роботодавців: лісових господарств, об'єктів природно-заповідного фонду тощо.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Для сприяння професійному розвитку викладачів у ЗВО розроблені і діють «Положення про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників» та «Положення про рейтингове оцінювання роботи кафедр» (<https://tip.de/rtgo>). Рейтинг викладача включає наявність публікацій у міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science, значення індексу Гірша у базі баз Scopus, участь у міжнародних проектах, роботу у спеціалізованих Вчених радах та інші. Критерії рейтингу поділені за блоками: особливі заслуги науково-педагогічного працівника; навчально-методична робота; наукова робота, участь у міжнародній діяльності; організаційна, виховна та громадська робота. Результати рейтингу можуть бути враховані при встановленні надбавок за складність і напруженість роботи, наданні премій, проведенні конкурсів на заміщення вакантних посад, висуненні кандидатів для заохочення і нагородження керівництвом університету та органами влади тощо. Наявність рейтингової системи із багатьма критеріями спонукає викладача до професійного розвитку за різними складовими: від активізації науково-дослідної роботи – до представництва у радах ДАК і робочих групах МОН. Під час фокус-груп представники адміністрації і викладачі підтвердили наявність системи рейтингування НПП та відповідних надбавок. Також на базі ЗВО діють безкоштовні курси з іноземної мови для викладачів і здобувачів, що сприяє активізації академічної мобільності.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У діючій системі рейтингування значна увага приділена показникам ефективності викладацької майстерності співробітників ЗВО: видання навчально-методичної літератури, підготовка здобувачів до конкурсів науково-дослідних робіт, керівництво науковим гуртком тощо. Вагомим і досить новим фактором стимулювання розвитку викладацької майстерності для ЗВО України є включення до рейтингу викладача оцінки: від колег, керівництва та здобувачів. Середня оцінка від студентів формується на основі даних опитування у Google-формах. Такий підхід сприяє забезпеченню не тільки кількісних показників діяльності викладача, а й вдосконаленню рівня якості викладання.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

До сильних сторін можна віднести наявність висококваліфікованих викладачів, які активно публікують результати власних досліджень і беруть участь у виконанні грантових тематик, врахування думки здобувачів при продовженні контракту із викладачем і рейтингу викладачів, преміювання за інтенсивність роботи, функціонування безкоштовних курсів з іноземної мови. Позитивною практикою є диференціація балів у рейтинговому оцінюванні викладачів залежно від їх індексу Гірша, кватилію наукового видання тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкою стороною є відсутність залучення професіоналів-практиків і представників від роботодавців на постійній основі для проведення аудиторних занять. Наразі роботодавці задіяні при проведенні окремих виїзних практичних занять, проходженні виробничої практики здобувачами тощо. Рекомендовано залучати представників від роботодавців до проведення аудиторних занять на постійній основі.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітній процес реалізує висококваліфікований професорсько-викладацький склад, представники якого відповідають ліцензійним умовам. Викладачі активно публікуються; беруть участь у виконанні грантових тематик, конференціях та інших освітньо-наукових заходах. ЗВО забезпечує прозорість конкурсного відбору викладачів завдяки публікації на веб-сайті інформації щодо наявності вакантних посад, відповідної нормативно-правової бази

та інших документів. Для стимулювання професійного розвитку викладачів діє система рейтингового оцінювання. Із врахуванням слабкої сторони, Критерій загалом відповідає рівню В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЗВО має власну добре розвинуту інфраструктуру: гуртожитки для студентів – 4 шт. (<http://profkom.if.ua/hostel/first/>, <http://profkom.if.ua/hostel/fourth/>, <http://profkom.if.ua/hostel/fifth/>), 25127,7 кв. м., з можливістю безоплатного підключення до глобальної мережі Internet; в структурі студентського містечка функціонує студентський простір "Кампус", кімнати самопідготовки, медичний пункт, тренажерні зали, спортивні майданчики, місця для відпочинку (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/Довідка.pdf>); стадіон «Наука» 487,6 кв. м.; спортивний комплекс «Олімп» 3378,5 кв. м. (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/09/Informatsiia-pro-zahalnu-ploshchu-prymishchen.pdf>); їдальні та буфети – 15 шт., 2713,48 кв.м.; актові та конференцзали – 4 шт., 1794,7 кв.м.; спортивні зали – 6 шт., 2952,8 кв.м.; басейни – 3 шт., 1266 кв.м.; навчальні приміщення 32065 кв. м, у т.ч. приміщення для занять студентів 28037,06 кв. м (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/09/Zabezpechennia-prymishchenniamu-navchalnoho-pryznachennia.pdf>); наукова бібліотека (<http://lib.pnu.edu.ua/index.php>) із розвинутою мережею читальних залів – 14 шт., у т.ч. в гуртожитках та в навчальному корпусі факультету природничих наук, а також електронна бібліотека (<http://lib.pnu.edu.ua/elibrary.php>), яка використовується в умовах дистанційного навчання. При спілкуванні з гарантом та групою забезпечення ОП «Лісове господарство» визначено, що кафедра забезпечена навчальними підручниками, посібниками, науково-методичними розробками, а також інструментами та обладнанням для польових лісвничих досліджень. Це ж обладнання використовується і для проведення польових практик, проте в ході інтерв'ювання викладачів встановлено, що його достатньо лише за умови бригадного принципу організації практик. Тому при потребі залучається обладнання виробничих підприємств; були продемонстровані підписані угоди щодо співпраці - <https://drive.google.com/file/d/1ktdhVXscpTo-CJtdBLc9cv78dIeeUr6E/view?usp=sharing> Таким чином, ОП «Лісове господарство» забезпечена матеріально-технічними ресурсами для проведення освітнього процесу здобувачами, але для якіснішого формування фахових компетентностей бажано доукомплектувати кафедру лісознавства сучасним обладнанням і ліцензованими продуктами.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

При інтерв'юванні гаранта ОП встановлено, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до мережі Інтернет, зокрема через два Wi-Fi роутери, встановлені у протилежних кінцях коридору на поверсі, де знаходиться випускова кафедра та її аудиторії. Доступ до мережі Інтернет здійснюється через паролі, котрі є у вільному доступі для студентів та викладачів. Інформація була підтверджена на фокус-групах зі студентським самоврядуванням, студентами та викладачами. Окрім того, при спілкуванні зі студентами та студентським самоврядуванням, встановлено, що здобувачі вищої освіти також мають безоплатний доступ до мережі Інтернет за подібною технологією і в гуртожитках ЗВО. При інтерв'юванні директора наукової бібліотеки Гаврилишина Петра було встановлено, що викладачі та студенти мають вільний доступ до інформаційних ресурсів через сайт бібліотеки (<http://lib.pnu.edu.ua/index.php>), де є електронна бібліотека повнотекстових видань (<http://lib.pnu.edu.ua/elibrary.php>), а також забезпечений доступ до міжнародних наукометричних баз, у тому числі таких як Scopus та Web of Science (<http://lib.pnu.edu.ua/webofscience.php>). Інформація про вільний доступ до міжнародних наукометричних баз була підтверджена при спілкуванні з фокус-групою викладачів. У ЗВО практикуються безкоштовні семінари та вебінари, присвячені роботі з цими базами даних, а також популяризуються оголошення про можливості отримання такої інформації з інших ресурсів. Так, 18 жовтня на сайті ЗВО опубліковане оголошення про серію безкоштовних вебінарів, присвячених роботі з базами даних Scopus, ScienceDirect, Mendeley, які організовує упродовж жовтня-листопада 2020 року компанія Elsevier (<https://nauka.pnu.edu.ua/2020/10/18/серія-безкоштовних-вебінарів-присвя/>). Таким чином, викладачі та студенти мають вільний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та наукової діяльності.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://vppr.pnu.edu.ua/>), Центр забезпечення якості (<https://pnu.edu.ua/центр-забезпечення-якості/>) вивчають потреби здобувачів вищої освіти щодо якості освітнього середовища шляхом проведення відповідних анкетувань (<https://vppr.pnu.edu.ua/забезпечення-психолого-педагогічног/> та <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Результати-опитувань-2.pdf>) і здійснюють соціально-педагогічний і психологічний

супровід навчально-виховного процесу у формі семінарів для студентів (<https://vppr.pnu.edu.ua/category/навчально-виховні-семінари-для-студе/>) і їх кураторів (<https://vppr.pnu.edu.ua/category/навчально-методичний-семінар-для-кур/>) та інших заходів. Адміністративно-господарська служба ЗВО здійснює діяльність з охорони праці і безпеки життєдіяльності постійно (<https://pnu.edu.ua/інформація-з-охорони-праці/>). У ЗВО проводиться інструктаж із техніки безпеки як під час проведення аудиторних лабораторних і практичних занять, так при перебуванні у виробничих приміщеннях чи гуртожитках. Випадків порушень і травмувань на ОП не виявлено. В період пандемії за необхідності дотримання карантинних заходів ЗВО здатен забезпечити надання освітніх послуг у дистанційному режимі. Таким забезпеченням на основі власної платформи (<https://d-learn.pnu.edu.ua/>) займається Центр дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності (<https://cee.pnu.edu.ua/>), який також відслідковує якість дистанційного викладання дисциплін шляхом проведення відповідних анкетувань (<https://cee.pnu.edu.ua/викладач-очима-студента/>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У ЗВО, у т.ч. й на ОП «Лісове господарство», здійснюється співпраця між НПП і здобувачами вищої освіти з питань освітньої, соціальної, інформаційної підтримки через інститут кураторства та інші служби університету. Так, соціальну та психологічну підтримку забезпечують Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://vppr.pnu.edu.ua/>), студентський сенат (<https://senat.pnu.edu.ua/>), студентський профком (<http://profkom.if.ua/>). Інформаційна підтримка забезпечується науковою бібліотекою (<http://lib.pnu.edu.ua/>) та окремою інформаційною вкладкою для студентів (<https://pnu.edu.ua/студентам-2/>), розташованою безпосередньо на головній сторінці ЗВО. Інформаційна вкладка містить у своїй структурі у тому числі студентський путівник (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Студентський_путівник_2020-21-16.09.2020-1.pdf), який є досить інформативним і водночас є у доступній формі, що дозволяє пришвидшити адаптацію та соціалізацію студентів першого курсу. Згідно результатів опитування, більшість студентів позитивно оцінюють якість освітніх послуг в ОП та навчальний процес. Зокрема, середня оцінка становить 4,02 (с. 66-67 результатів опитування <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Результати-опитувань-2.pdf>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Відповідно до «Порядку супроводу (надання допомоги) особам з інвалідністю та іншим маломобільних групам населення» (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/порядок-супроводу.pdf>) ЗВО здатен забезпечити освіту маломобільним групам населення. Психологічну підтримку здобувачів здійснює Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://vppr.pnu.edu.ua/>). Осіб із особливими освітніми потребами на навчанні в даній ОП не було.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО працює Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», який є публічним, доступним та розміщений на сайті ЗВО у відкритому доступі (у вкладці «Академічна доброчесність» розділу «Публічна інформація» - <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>). На зустрічі зі здобувачами вищої освіти були озвучені питання щодо процедури врегулювання конфліктних ситуацій, підтримки ЗВО в різних сферах навчального, соціального, побутового простору, на які були надані позитивні відповіді. У ЗВО організований «телефон довіри», який вказаний на головній сторінці сайту (<https://pnu.edu.ua/>), але написати анонімне повідомлення студенти не мають змоги, оскільки гаряча лінія із ректором університету організована лише через електронну скриньку rector@pnu.edu.ua.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ЗВО має власну, добре розвинуту інфраструктуру. Доступ до інформаційних ресурсів забезпечується як розвинутою мережею читальних залів (у т.ч. і в гуртожитках) так і безоплатним доступом до мережі Інтернет (як в навчальних корпусах, так і в гуртожитках). Впроваджене дистанційне навчання, яке базується на власних розробках. Забезпечується консультаційна, соціальна та інформаційна підтримка здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

На кафедрі лісознавства наявні інструменти та обладнання для польових лісівничих досліджень (мірна вилка, висотомір тощо), і кількісно їх достатньо для проведення практик студентів за умови бригадного принципу організації цих практик. Але за умови накладання в часі кількох практик (на різних курсах) обладнання може не вистачити. Крім того, варто передбачити можливість одночасної потреби користування таксаційними інструментами здобувачами вищої освіти для збору польових даних при підготовці своїх кваліфікаційних робіт. Гаряча лінія із ректором університету організована через електронну скриньку rector@pnu.edu.ua. Для забезпечення анонімності студенти (або викладачі) змушені створювати одноразові поштові скриньки, з яких надсилатимуть повідомлення на цю скриньку. Це ускладнює процес інформування адміністрації ЗВО щодо можливих проявів академічної недобросовісності. Рекомендовано: для забезпечення можливості одночасного користування вимірювальними таксаційними інструментами кількома групами при співпадінні термінів практик, рекомендовано доукомплектувати кафедру лісознавства сучасним обладнанням і ліцензованими продуктами; створити електронні анонімні «скриньки довіри» для полегшення процесу інформування адміністрації ЗВО щодо можливих проявів академічної недобросовісності.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЗВО має власну добре розвинену інфраструктуру, у якій сформоване безпечне для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти освітнє середовище (у т.ч. завдяки забезпеченню дистанційного навчання, що особливо актуально саме сьогодні) і яка дає можливість задовільнити потреби та інтереси здобувачів. Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення ОП дозволяють досягнути програмних результатів, оскільки таксаційні інструменти та обладнання для польових лісівничих досліджень в мінімально необхідній номенклатурі та кількості наявні. Збільшення їх кількості рекомендується для полегшення організації навчального процесу, зокрема організації практик, але зауваження не є критичним. Таким чином, освітня програма «Лісове господарство» відповідає вимогам Критерію 7, а слабкі сторони не є суттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми регламентується «Положенням про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya_op.pdf). Освітня програма востаннє переглядалась у 2020 році. Проект освітньої програми (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/06/205-proekt-op-Lisove-hospodarstvo_m.pdf) було опубліковано на сайті ЗВО на сторінках навчально-методичного відділу (<https://nmv.pnu.edu.ua/proiektu-op/mahistr/205-lisove-gospodarstvo/>) в червні 2020 року, про що було оголошення у тому числі на сторінці кафедри від 26 червня (<https://kl.pnu.edu.ua/2020/06/26/pereglyad-opp-lisove-gospodarstvo-na/>). На заключному обговоренні освітньої програми, відповідно до наданого експертній групі протоколу засідання кафедри (https://drive.google.com/file/d/1Ui9_l3a8a0Mk2_ZaO-FodjO93kjeIt52/view?usp=sharing), були представники роботодавців та здобувачів освіти. Затверджена освітня програма була 31 серпня 2020 року (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/09/205-Osvitnia-prohrama_m.pdf). Таким чином, можна стверджувати, що ЗВО дотримався визначеної ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, відповідно до останньої редакції Положення. Проаналізувати дотримання процедури попередньої акредитації експертна група не мала змоги, оскільки «Положення про освітні програми» було затверджене у 2020 році, а отже не застосовується до попередніх процедур.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час інтерв'ювання з'ясовано, що здобувачі мають змогу залучатися до періодичного перегляду ОП через органи студентського самоврядування, представники котрих входять до складу вчених рад факультетів та університету.

Позицію здобувачів враховують також через проведення Центром забезпечення якості ЗВО анкетування, у тому числі серед студентів ОП «Лісове господарство», що підтверджується с. 66-67 результатів опитування (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Результати-опитувань-2.pdf>). Представники здобувачів освіти (А. Розвадовський, Р. Стельмах, О. Дутчак) були присутні на заключному обговоренні освітньої програми, відповідно до наданого експертній групі протоколу засідання кафедри (https://drive.google.com/file/d/1Ui9_l3a8a0Mk2_ZaO-FodjO93kjeIt52/view?usp=sharing). Зі слів адміністрації, гаранта та групи забезпечення ОП позиція здобувачів вищої освіти під час перегляду освітніх програм враховується, проте цього разу здобувачі не мали пропозицій до переліку освітніх компонентів. Відсутність пропозицій з боку здобувачів освіти було підтверджено Анатолієм Розвадовським під час інтерв'ювання. Стельмах Р. та Дутчак О. не були присутні на фокус-зустрічі. Слід відзначити, що в експертній групі склалось враження, що здобувачі або не до кінця усвідомлюють свої права впливу на ОП або не хочуть ними користуватись, мотивуючи це тим, що «викладачі краще знають». Таким чином здобувачі вищої освіти залучались до перегляду освітньої програми, але у зв'язку із відсутністю пропозицій / пасивністю здобувачів, їх залучення не було достатньо ефективним.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У ЗВО існує практика залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОП, що передбачено «Положенням про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya_op.pdf). Позиція роботодавців, зокрема ДП «Осмолодське лісове господарство», ДП «Брошнівське лісове господарство» ДП «Болехівське лісове господарство» стосовно поліпшення ОП відображена у їхніх рецензіях (https://drive.google.com/file/d/1eBHJA1CB-nnDG55_7TCIvPrhNMwXoVyp/view?usp=sharing), <https://drive.google.com/file/d/18JurQqMwFvcQXimbdotHEElJgO5lHLCV/view?usp=sharing>). Представники роботодавців (Р. Кобецький, М. Гончар, О. Фрик) були присутні на заключному обговоренні освітньої програми, відповідно до наданого експертній групі протоколу засідання кафедри (https://drive.google.com/file/d/1Ui9_l3a8a0Mk2_ZaO-FodjO93kjeIt52/view?usp=sharing) і саме їхні пропозиції були враховані в новій редакції ОП. Жоден із перелічених представників роботодавців на фокус-зустрічі присутнім не був. До інших процедур забезпечення якості ОП роботодавці, так як і студенти, можуть бути залучені через проведення Центром забезпечення якості ЗВО анкетування, що регламентується «Положенням про структурний підрозділ «Центр забезпечення якості» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/32-03-Положення-центр-забезпечення-якості.pdf>) і було підтверджено інтерв'юванням директора цього центру – Миколою Кузем. Проте за результатами опитування стейкхолдерів ОП «Лісове господарство», наведеними на с. 66-67 (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Результати-опитувань-2.pdf>), жоден із роботодавців участі у опитуванні не брав. Таким чином, роботодавці залучались до перегляду освітньої програми і їх пропозиції було враховано. В інших процедурах забезпечення якості ОП роботодавці участі не брали.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час інтерв'ювання гаранта та групи забезпечення ОП з'ясовано, що на кафедрі існує практика збирання інформації щодо працевлаштування випускників освітньої програми. Відповідальною особою кафедри, Олійником Василем Степановичем, надана наступна інформація щодо працевлаштування випускників: <https://drive.google.com/file/d/1xZzHoNnlaQkQ-3FaTxZtpnX9u1Flmaog/view?usp=sharing> Ознайомлення із сайтом кафедри підтвердило факт збору інформації щодо кар'єрного шляху випускників (<https://kl.pnu.edu.ua/наші-випускники/>), щоправда виявилась відсутньою інформація про випускників, які стали директорами підприємств та кандидатами наук. З точки зору здобувачів практика оприлюднення працевлаштування випускників (питання 8.3 за формою опитування https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSerRULL94lXZv_8X5uWAlBhIbR_FB3Mco-oldW6q267BaD9yQ/formResponse) була оцінена лише у 2,5 бали (с. 66-67 результатів опитування <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Результати-опитувань-2.pdf>). Таким чином, на кафедрі лісознавства існує практика збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників, проте інформація до здобувачів в повному обсязі не доводиться.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості ЗВО відповідно до «Положення про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya_op.pdf) передбачає можливість оновлення ОП не лише з ініціативи гаранта (групи забезпечення) ОП чи адміністрації ЗВО, але й за результатами оцінювання якості освітньої програми за наявності висновків про її недостатню високу якість. Висновки про недостатню високу якість освітньої програми можуть бути отримані за результатами різних процедур оцінювання якості освітньої програми, зокрема у результаті анкетування Центром забезпечення якості (<https://pnu.edu.ua/центр-забезпечення-якості/>) або Центром

дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності (<https://cee.pnu.edu.ua/>). Процедура модернізації ОП з врахуванням часу на громадське обговорення (не менше 1 місяця), затвердження ОП на засіданнях випускової кафедри та вченої ради факультету/інституту, експертизи в навчально-методичному відділі (протягом 10 робочих днів), затвердження ОП на засіданнях науково-методичної ради та вченої рад університету, впровадження освітньої програми у дію наказом ректора; – дозволяє оновити її у терміни до початку оголошення набору здобувачів вищої освіти на навчання наступного року.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

В результаті інтерв'ювання гаранта та групи забезпечення ОП, було підтверджено інформацію у відомостях самооцінювання (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/10/Samoo-Lisove-gospodarstvo_mag.pdf), що зауваження минулої акредитації було взято до уваги, зокрема серед освітніх компонентів ОП було замінено загально-лісівничі дисципліни на регіональні.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Дотримання процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми відповідно до вимог «Положення про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya_op.pdf), що було описано в попередніх підкритеріях, свідчить про сформовану культуру якості в академічній спільноті ЗВО. Під час експертизи з'ясовано, що адміністрація ЗВО, гарант ОП та академічна спільнота розвиває освітню програму та готова до її удосконалення. Проте інформація, отримана під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти та роботодавців, свідчить про те, що не всі учасники освітнього процесу націлені на розвиток культури якості. Здобувачі та роботодавці не є мотивованими щодо покращення якості ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО функціонують Центр забезпечення якості і Центр дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності. Діють процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: Здобувачі освіти та роботодавці не є мотивованими щодо поліпшення якості ОП. Здобувачі або не до кінця усвідомлюють свої права впливу на ОП або не хочуть ними користуватись, тому їх залучення в кінцевому результаті виявилось не достатньо ефективним. Роботодавці залучались до перегляду освітньої програми, але в інших процедурах забезпечення якості ОП участі не брали. Здобувачі освіти не володіють інформацією про працевлаштування попередніх випусків студентів, хоча на кафедрі практикується відслідковування кар'єрного росту своїх випускників. Рекомендації: Бажано збільшити рівень поінформованості здобувачів стосовно працевлаштування випускників ОП, зокрема доповнивши актуальною інформацією відповідну вкладку на сторінці кафедри. Необхідно збільшувати інформованість студентів ОП «Лісове господарство» та роботодавців щодо можливостей їх реального впливу на формування ОП, оскільки процедури залучення вказаних стейкхолдерів до забезпечення якості освітніх програм є новими та незнайомими для них.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

У ЗВО існує затверджена відповідним положенням процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Останнє оновлення ОП «Лісове господарство» було здійснене відповідно до цієї процедури. У структурі ЗВО створені підрозділи (Центр забезпечення якості і Центр дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності), які відслідковують якість ОП шляхом відповідних анкетувань. Таким чином, освітня програма «Лісове господарство» відповідає вимогам Критерію 8, а виправлення зауважень стосовно мотивації здобувачів освіти та роботодавців потребує формування культури якості також і поза межами ЗВО, в суспільстві загалом.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки учасників освітнього процесу регулюються такими документами: - Статут ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/statut.pdf>) - Колективний договір ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» зі змінами та доповненнями до нього, у тому числі Правила внутрішнього розпорядку. Обидва документи є публічними, доступними та розміщені на сайті ЗВО у відкритому доступі (у вкладці «Документи» розділу «Публічна інформація» - <https://pnu.edu.ua/документи>). Також у ЗВО працює Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», який є публічним, доступним та розміщений на сайті у відкритому доступі (у вкладці «Академічна доброчесність» розділу «Публічна інформація» - <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>). Усі перелічені нормативні документи продубльовані на сторінках первинної профспілкової організації працівників (<https://ppor.pnu.edu.ua/#>). Здобувачі освіти окрім перелічених документів можуть користуватися вкладкою на сторінці студентського сенату <https://senat.pnu.edu.ua/наші-права/> де окремо винесені їхні права та обов'язки, а також студентським путівником (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Студентський_путівник_2020-21-16.09.2020-1.pdf), де на с. 21-22 наведений розширений перелік документів, регламентуючих їхні права та обов'язки.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект освітньої програми «Лісове господарство» для другого (магістерського) рівня (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/06/205-proekt-op-Lisove-hospodarstvo_m.pdf) було опубліковано на сайті ЗВО на сторінках навчально-методичного відділу (<https://nmv.pnu.edu.ua/proiekt-y-op/mahistr/205-лісове-господарство/>) в червні 2020 року, про що було оголошення у тому числі на сайті кафедри від 26 червня (<https://kl.pnu.edu.ua/2020/06/26/перегляд-опп-лісове-господарство-на/>). Затверджена освітня програма була 31 серпня 2020 року (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/09/205-Osvitnia-prohrama_m.pdf). Таким чином, експертна група констатує факт своєчасного оприлюднення проекту.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті ЗВО на сторінці навчально-методичного відділу (<https://nmv.pnu.edu.ua/mahistratura/205-лісове-господарство/>) можна ознайомитись із профілем та навчальним планом ОП «Лісове господарство», відомостями самооцінювання, матеріалами попередньої акредитаційної справи. Документація знаходиться у вільному доступі та є публічною, але її пошук є ускладненим. За результатами анкетування здобувачів та НПП ЗВО регулярно оприлюднює об'єктивну інформацію про ОП (результати анкетування питань 8.1 та 8.2 за формою опитування https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSerRUll94lXZv_8X5uWAlBhIbR_FB3Mco-oldW6q267BaD9yQ/formResponse складають 4 бали (с. 66-67 результатів опитування <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Результати-опитувань-2.pdf>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

ЗВО має затвержені нормативні документи, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, які розміщені у відкритому та публічному доступі на веб-сторінках ЗВО. Проект ОП «Лісове господарство» був своєчасно оприлюднений на сайті ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони: Відомості про освітні програми оприлюднені на сайті ЗВО (на сторінці навчально-методичного відділу), але на головній сторінці відсутні прямі посилання на ці відомості, а тому для бажаного ознайомитись з ОП, але не знайомого зі структурою сайту, їх пошук є дещо тривалим у часі. Рекомендовано переглянути прийняту у ЗВО систему надання інформації про освітні програми з метою забезпечення більш якісного інформування усіх стейкхолдерів та суспільства. У зв'язку із активним використанням технологій дистанційного навчання можна продублювати сторінку для здобувача вищої освіти, де будуть зібрані всі документи, регламентуючі їхні права та обов'язки (і можливості) в системі дистанційного навчання.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Відомості про освітні програми та нормативні документи ЗВО, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, розмішені у відкритому та публічному доступі на веб-сторінках ЗВО. Проект ОП «Лісове господарство» був своєчасно оприлюднений на сайті. Таким чином, ЗВО дотримується вимог публічності Критерію 9, зауваження стосовно розташування відомостей на сайті не є критичним.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B

Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Лебедєва Наталія Іванівна

Члени експертної групи

Кичилюк Олександр Володимирович

Медведєва Юлія Вікторівна